

آیا «اردوغان» بعد از «کودتای نافرجام» قدرتمندتر شد؟

برخی موافقان دولت ترکیه نظرشان این است که خروج سالم دولت ترکیه از کودتای نافرجام، رئیس جمهوری این کشور را در موضع قوی‌تری قرار داده است.

آران نیوز: وحید صمدی؛ ترکیه در پنج دهه گذشته شاهد پنج کودتا بوده است. کودتاهای سالهای 1960، 1971، 1980، 1997 و 2001. کودتای جمعه‌شب در ادامه همین زنجیره بود؛ کودتایی که برخی آن را واقعی و برخی آن را نمایشی می‌دانند و هر یک، برای نظر خود استدلالهایی دارند. موافقان دولت ترکیه می‌گویند که رجب طیب اردوغان رئیس‌جمهور ترکیه که به تکراری در قدرت متهم است، قدرتمندتر از گذشته از این کودتا خارج شد. موافقان می‌گویند که پشتوانه مردمی اردوغان سبب شد تا او به پشتیبانی هواداران و لطف «شبه‌کمیته‌های اجتماعی مجازی» شب سخت 15 ژوئیه را با سلامتی صبح کند. بر خلاف آنچه موافقان می‌گویند، اگر دقیقتر بنگریم، خواهیم دید که پایان کودتا، پایان بحران میان ارتش ترکیه و دولت نیست. بلکه شکاف از قبل نمایان‌تر شد. قطعا این شکاف موجب تضعیف بیشتر دولت اردوغان است و او پس از این کودتا، قوی‌تر نشده بلکه مستبدتر خواهد شد. نگاهی به آمار بازداشتی‌ها در ساعات نخست روز شنبه، صبح کودتای نافرجام گواه این مدعاست؛ بازداشت 2900 نظامی، 2745 قاضی و حقوقدان و 467 دانشجوی دانشکده افسری.

البته بازداشت افراد، بخصوص از نظامی‌ها، بعد از کودتایی نافرجام، طبیعی است اما سرعت و رقم بالای آن تردیدبرانگیز است. شکاف یا بحران اعتماد میان ارتش و دولت در ترکیه باقی خواهد ماند و ادامه خواهد داشت تا اینکه، یا ارتش اردوغانیزه شود یا اردوغان ساقط شود یا به هر ترتیبی، دیگر نباشد. اردوغانی که بش از 10 سال پیش با «احمد داود اوغلو» (وزیر خارجه وقت) شعار صفر کردن مشکلات با همسایگان را سر داده بود، امروز تقریباً با اغلب قریب به اتفاق همسایگان دچار تنش، تیرگی، بحران و قطع روابط است. در جنوب شرق خود با اعتراض‌های بی‌سابقه و حتی اقدامات نظامی کردها روبه‌روست. شهر نصیبین و ویرانی‌های آن که تنه به تنه ویرانی‌ها در سوریه می‌زنند گواه این مدعاست.

در سطح بین‌الملل روسیه دل خوشی از اردوغان ندارد. اتحادیه اروپا بخصوص انگلیس مانع عضویتش در اتحادیه اروپا شدند و مصر از اردوغانی که دولتتش را کودتایی می‌خواند، متنفر است. سوریه آن را دشمن درجه اول خود می‌داند. عربستان ضمن منافع مشترک در برخی نقاط منطقه، رقیبی سرسخت است که از خارج کردن آن از میدان استقبال میکند. ایران آن را همسایه‌ای ناسازگار بلکه همسایه‌آزاری می‌داند که دارد تحملش میکند.

شکاف امنیتی در داخل ترکیه را نیز که سبب وقوع انفجارهای متعدد و ناامنی شده، نباید فراموش کرد. همین انفجارها نقطه قوت دولت اردوغان یعنی اقتصاد این کشور را هدف گرفته و گردشگری آن بشدت متأثر شده است.

سرانجام به همه این موارد کودتا را بیفزایید. اینها هیچکدام نمی‌گویند که اردوغان قدرتمندتر شده است، حتی اگر سلطه اردوغان بر مقدرات ترکیه را تحکیم کند؛ اینها، نشانه استبداد بیشتر است نه قدرتی که در خدمت دموکراسی ترکیه باشد.

اگر ترکیه بعد از این مرحله، دست از لجاجت بر سر مسئله سوریه بردارد و خود را در چارچوب توافق‌های کلی سیاسی برای سوریه قرار دهد و همانطور که رابطه با روسیه را اصلاح کرد به اصلاح روابط با همسایگانش بپردازد، می‌توان به آینده ترکیه با اردوغان امیدوار بود وگرنه در غیر این صورت، ترکیه همچنان باید سایه تنش را بالای سر خود ببیند.